

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W POZNANIU

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Artykuł:

Mendys, Michał, Tyszkowski Kazimierz: Bibliografja historii polskiej

Źródło:

Kwartalnik Historyczny 1920 rocznik 34, strony 175-188

Artykuł udostępniony w ramach zadań projektu pt. „Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39« H. Maciejewskiej” (SONB/SP/550684/2022)

Minister
Edukacji i Nauki

Spółeczna
Odpowiedzialność
Nauki

BIBLIOGRAFJA HISTORJI POLSKIEJ *)

I. Historja.

(Metodologia i historjografia — Źródła i opracowania).

Ogólne — Epoki — Historja lokalna).

Kochanowski J. K. Kilka słów w sprawie nauki narodowej. *Nauka Polska* II, 144.

Tymieniecki Kazimierz. O niektórych potrzebach historji w Polsce i o warunkach jej dalszego rozwoju. *Tamże* II, 148.

Semkowicz Wl. Potrzeby naukowe w zakresie wydawnictw źródłowych do dziejów Polski. I. Okres piastowski. *Tamże* II, 173.

Halecki O. Potrzeby naukowe w zakresie wydawnictw źródłowych do dziejów Polski. II. Okres Jagielloński. *Tamże* II, 190.

Barwiński Eugenjusz. Potrzeby naukowe w zakresie wydawnictw źródłowych do dziejów Polski III okres: 1572—1648. *Tamże* II, 206.

Konopczyński Władysław. Potrzeby naukowe w zakresie wydawnictw źródłowych do dziejów Polski. IV okres: 1648 do 1795. *Tamże* II, 218.

Sujkowski Antoni. W sprawie badania kultury polskiej. *Tamże* II, 77.

Handelsman A. Zagadnienia teoretyczne historji.

R.; *St. Zakrzewski, Gaz. wiecz.* 1920, Nr. 5017.

Koneczny Fel. dr. Kilka definicji historycznych. *Hi Pogryf* 1920, z. I.

Koneczny Fel. dr. Chyżość historyczna. *Prz. pow.* 1920, str. 344.

Poniatowski Stanisław dr. O metodzie historycznej w etnologji i znaczeniu jej wyników dla historji. Warszawa 1919.

Dąbrowski Jan. Znaczenie literatury historycznej węgierskiej (dla historji polskiej). *P. h. S. II. T. II* (XXII), str. 223.

Gąsiorowska Natalja. Literatura historyczna popularna 1900—1919. *P. h. S. II. T. II* (XXII), str. 233.

Kochanowski J. K. Zażądania historjografji polskiej. *P. h. S. II. T. II* (XXII), str. 203.

Smoleński Władysław. Patriotyzm historjografji polskiej w czasach porozbiorowych, (Wykład wstępny 10. X. 1919 w uniwersytecie warsz.). *P. h. S. II. T. II* (XXII), str. 176.

Abraham Wład. ś. p. Bolesław Ulanowski. *K. h.* 1919, str. 17.

Gubrynowicz Bronisł. Antoni Małecki (1821—1913). *Lwów*, 1920. Nakł. Zakł. Narod. im. Ossolińskich.

Halecki O. Stanislaus v. Krzyżanowski. *Nekrolog, Mitt. d. Inst. f. öst. Gesch. B. XXXVIII*, 1918, str. 206—207.

Krypjakiewicz Iwan. Archeograficzni praci Nikoły Kostomarowa. *Zap. Tow. Szewczenki*, Tom 126/7, str. 105—110.

*) Oddając bibliografię historji Polski za rok 1920, zaznaczyć musimy, że z powodu technicznych trudności — nie jest ona kompletna zwłaszcza w zakresie czasopism. Obecnie drukujemy jedynie książki i materiał zawarty w pismach naukowych. Z innych czasopism zamieszczamy tylko recenzje dzieł historycznych. Resztę zgromadzonego materiału ogłosimy — w miarę możliwości — w następnym zeszycie.

W ciągu całej pracy nad bibliografią doznaliśmy życzliwego poparcia i ułtwieżeń ze strony P. P. Urzędników lwowskiej Biblioteki Uniwersyteckiej, jak również pomocy od W. P. dra K. Dobrowolskiego w Krakowie, za co na tem miejscu składamy podziękowanie.

- Zievler E.** Polen. Gotha 1917. (Perthes kleine Völker- u. Länderkunde Nr. 4.). R. Lüfller, Hist. Jahrb. 1917, str. 821. Bellée, Mit. n. d. Hist. Lit. N. F. VII/1, str. 51.
- Encyklopedia Polska.** Wydawnictwo Polskiej Akademji Umiejętności, Tom V. Część I. Dział VI. Historia polityczna Polski. Część I. Wiek średni. Kraków 1920.
- Szefłagowski Adam.** Dzieje Polski w zarysie. Warszawa 1921.
- Grabiec J.** Dzieje Narodu Polskiego. Warszawa 1920. Tow. wydawn. cz. I, II.
- Bailly-Dufour Rosa.** Petite histoire de la Pologne. Paris 1920.
- Divéky Adorján.** Magyarok és lengyelek a XIX században. (Węgry i Polacy XIX w.). Budapesti Szemle, 1918 i osobno
R.: J. Dąbrowski, K. h. 1919, str. 90.
- Kochanowski J. K.** Polska w świetle psychiki własnej i obcej. Warsz. 1920.
R.: Dr. T. Gluziński, Gaz. warsz. 1920, nr. 317—8.
- Kochanowski J. K.** Rzut oka na charakter psychologiczno - historyczny polski w związku z zadaniami politycznymi Europy. Prz. dypl. 1920, str. 93. Odb. Warsz. 1920.
- Lutostawski W.** Wojna wszechświatowa, jej odległe przyczyny i skutki. Lwów 1920.
- Wasilewski Z.** O życiu i katastrofach cywilizacji narodowej. Wstęp do rozważań nad programowymi zagadnieniami doby obecnej. Warszawa, 1920.
- Bugiel Dr. V.** La Pologne gardienne de l'équilibre européen. Étude historique, Paris 1917.
- Privat Edm.** L'Europe et l'odyssée de la Pologne au XIX siècle. Lausanne 1918.
- Feldman W.** Geschichte der politischen Ideen in Polen seit dessen Teilungen (1795 bis 1914). München u. Berlin 1917.
R.: Ziekarsch, H. Zeitsch. T. 121, str. 144. Bellée, Mit. n. d. Hist. Lit. N. F. VII/2, str. 104.
- Feldman Wilh.** Dzieje polskiej myśli politycznej w okresie porozbiorowym. Tom III: od końca XIX w. do r. 1914. Warszawa, 1920.
R.: Dr. Miła, N. Ref. 1920, nr. 200.
- Szmańda Jan.** Polska myśl polityczna w zaborze pruskim. Poznań 1920.
- Salski Georges.** La destruction des vestiges de la civilisation polonaise dans les territoires de l'est de l'ancienne République Polonaise. L'est Polonais, 1920, str. 66.
- Paszkwiewicz Henr.** Polska a Ruś Halicka w okresie piastowskim. Wschód Pol., 1920, z. 5.
- Grabowski A.** La Pologne et la Lithuanie. S. III, Paris 1914, XXIV, 105.
R.: Revue historique, 1920, s. 266, str. 155.
- Mościcki H. prof.** La Pologne et la Lithuanie après les partages. L'est Polonais, 1920, str. 56.
- Łopaciński Winc.** Stosunki polityczne Polski z Turcją w XVIII i XIX w. Prz. dypl. 1919, str. 671.
- Codex diplomaticus Silesiae.** 27 Bd. hrsg. von G. Croon.
R.: Steinherz, M. I. Ö. G. T. 38, str. 375.
- Sieniawski E.** Dzieje Słowian zachodnio-północnych. Poznań 1920, wyd. II.
- Krotoski Kaz.** O związkach państwa polskiego i skąd pochodzą nazwy Polan i Polski. Prz. Pow. 1920, str. 350. Odb.
- Schultz Ed.** Beiträge zur ältesten Geschichte Polens. Z. M. Schl. 52, 1918, str. 18.
- Holtzman R.** Böhmen u. Polen im 10. Jahrhundert. Tamże, t. 52, 1918, str. 1.
- Stadnicki.** Die Schenkung Polens an Papst Joannes XV.
R.: Uhlerz, M. I. Ö. G. T. 38, str. 192.
- Wutke K.** Studien zur älteren schlesischen Geschichte (Fortsetz.). Z. M. Schl. 1918, T. 52, str. 151.
- Ptaśnik Jan.** Wpływy romańskie na kulturę w Polsce XII w. na podstawie źródła do dziejów katedry i kapituły plockiej. Prace Kom. Hist. Szl. I, str. XXXI.
- Lodyński W.** Heinrich der Bärtige zum zweitemal Herzog von Krakau. Tamże 1918, T. 52, str. 58.
- Kochanowski J. K.** Codex diplomaticus et commemorationum Masoviae generalis. Tom I. Besgestas ad mortem Conradi I. conlinens, 1919.
R.: H. Lecki O., Świat, 1920, nr. 19, 20.
- Czubatyj Mykola.** Zachidna Ukraina i Rym u XIII w. u swoich zmaganiach do cerkownoj unii. Lwów 1917. Odb. ze 123 t. Zap. Tow. Szewcz.
R.: Cz. Frankiewicz, K. h. 1919, str. 95.
- Paszkwiewicz Henryk Dr.** Sprawa najazdu tatarskiego na Lublin w roku 1337. Tekka Zam. 1920, str. 158.
- Balzer Oswald.** Królestwo Polskie. 1295 do 1370. T. III. Lwów 1920. Zobacz: Prace Nauk. Wyd. Tow. dla popierania nauki polskiej. Dz. I. T. VIII.
R.: T. I—III. T. Wierzbowski, Prz. Nar. 1920 str. 954.
- Halecki O.** O unji jagiellońskiej. (Zarys rozwoju). Prz. dypl. 1920, str. 114.

Jakubowski Jan. Z zagadnień unji polsko-litewskiej. P. h. S. II, T, II (XXII), str. 136.

Holtzmann R. Der Breslauer Reichstag von 1420. Schl. Gesch. bl. 1920, str. 1-9.

Arbusow. Walter von Plettenberg und der Untergang des Deutschen Ordens in Preussen. Leipzig 1919. Schr. d. Ver. f. Reform. gesch. No 131.

R.: Hist. Zeitschr. 122, str. 541.

Zivler E. Neuere Geschichte Polens. Erster Band: Die zwei letzten Jagellonen (1506-1572). [Allgemeine Staatengeschichte I. Abt., 39 Werk]. Gotha 1915.

R.: O. Halecki, M. I. Ń, G. 1916, T. 37, str. 327.

Bąkowski Ludwik. Stanowisko księcia Albrechta wobec wcielenia Mazowsza do Korony. P. h. S. II, T. II (XXII), str. 28.

Hartleb K. Jan z Ocieszyna Ocierski.

R.: T. Wierzbowski, Prz. Nar. 1920, str. 950.

Prochaska Antoni. Poturzeniec dyplomata. Przew. nauk. lit. 1920, 529-544.

Halecki Oskar. Dzieje unji jagiellońskiej. Tom II: W XVI wieku. Kraków 1920.

Halecki O. L'union de Lublin à l'occasion de son 350-e anniversaire. La Revue Historique (mars-avril 1920).

Tomkowicz Stan. Materiały do dziejów kultury w Polsce XVI w. w rachunkach dworu królewskiego i w tzw. księdze marszałkowskiej. Archiwum Głównego warszawskiego. Prace Kom. Hist. Szl. I, str. XXX i XXXII.

Hartleb Kaz. Polskie dzienniki podróży w XVI, jako źródła do współczesnej kultury. Lwów 1920.

R.: Parandowski Jan, Gaz. lw. 1920, nr. 183.

Kosiński Kazimierz. Pisarze polityczni i historyczni do wieku XIX. Część II: Wiek XVI do pierwszego bezkrólewia Warszawa, 1920

Veress A. Fontes rerum Hungaricarum, T. III: Rationes curiae Stephani Bathory regis Poloniae historiam Hungariae et Transsylvaniae illustrantes (1576-1586). Budapest 1918.

R.: J. Dąbrowski, K. h. 1919, str. 92.

Nuntiatenberichte aus Deutschland 1589 bis 1592. II Abt.: Die Nuntiaten am Kaiserhofe. III. Bd. Die Nuntiaten im Prag: Alfonso Visconte 1589-1591. Camillo Caetano 1591-1592. Gesammt, bearbeitet u. herausgeg. v. J. Schweizer, Paderborn.

Cwietojew D. W. Prof. Kistorii smutnawo wremen. Sobranie dokumentow. Wypusk pierwszy Moskwa 1916.

R.: K. Tyszkowski, Kw. h. 1919, str. 98.

Łempicki Stan. Dr. Śladem Komentaży Cezara (Hetman Jan Zamoyski wspólnie z pracownikami Heidendensteina). Teka Zam. 1920, str. 82, 97 i 114, odb.

Łempicki Stan. Dr. „Wielki Tolerant” Jezuiti i Skarga. Tamże 1920, nr. 1-4 i odb.

Kosiński Kaz. Dr. Zamoyski jako rokoszanin. (Szkic z dziejów literatury rokoszu Zebrzydowskiego). Tamże 1920, str. 130 i 173 odb.

Śliwiński Artur. Hetman Żółtkowski Warszawa 1920.

R.: Dr. Hahn, Gaz. Lw. 1920, nr. 101, Dr. Z. M., Świat 1920, nr. 32.

Alexandrowicz Z. i Tyszkowski K. Wielki hetman Stanisław Żółtkowski życie, w trzecieście rocznicę. Lwów, Marzec Polska 1920.

Hahn Wiktor Dr. Stanisław Żółtkowski w poczty pol. Poznań-Warszawa 1920

R.: Łempicki St., Wiek Nowy 1920, nr. 5854.

Żółtkowski Stan. Pamiętniki o wyprawie mosk., wyd. W. Sobieski. Bibl. Nar. Nr. 12.

R.: Czas. 1920, nr. 110.

Sobieski Wacław. Żółtkowski na Kremniu, Warszawa 1920.

R.: Gaz. lw. 1920, nr. 188, K. Tyszkowski, Kur. Lwow. 1920, nr. 213, Czas 1920, nr. 140, H. Mościcki, Tyg. il. 1920, nr. 41, Ign. Chrzastowski, Rzplta 1920, nr. 10, W. T., N. Ref. 1920, nr. 136.

Kudelka Franc. Bitwa pod Kłuszynem (4. VII. 1610). Bellona 1920, str. 402.

Tretlak J. Historia wojny chocimskiej (1621) wydanie nowe. Kraków 1921.

R.: Kur. lw. 1920, nr. 314, Dr. Mi. Jan., N. Ref. 1920, nr. 280.

Prochaska A. Wyprawy zagraniczne możnych za Zygmunta III. Prz. pow. 1920, str. 28.

Prochaska A. Rycerz kresowy Przew. nauk. lit. 1920, str. 860-864.

Prochaska A. Judka Sapajłowicz. Tamże 1920, str. 726-736.

Prochaska A. Wyhowski, twórca unji hadzackiej i jego rodzina. Tamże 1920, str. 18-33, 113-125, 209-221, 305-323, 399-411.

Krypiakiewicz Iwan. Ukraiński derżawnyj skarb za Bohdana Chmelnykóhoho. Zap. Tow. Szewcz. T. 130, str. 73-105.

Krypiakiewicz Iwan. Serby w ukraińskim wijsku 1650-1660. Tamże, T. 120, str. 81-93.

Kubala Ludw. Zerwanie ugody hadzackiej. Prz. Nar. 1920, str. 525.

- Gasztowtt Anne Marie.** Une mission diplomatique en Pologne au XVII siècle. Pierre de Bonzi à Varsovie (1655—1668). Paris 1916.
- Magne Emile.** Le Grand Condé et le duc d'Enghien: Lettres inédites à Marie Louise de Gonzague reine de Pologne sur la Cour de Louis XIV. 1660—1667. Paris 1920.
R.: La Pologne. 1920, str. 1033.
- Gawroński Rawita Fr.** Księżę kozacki. „Ostatni Chmielniczek”. Zarys monograficzny*. 1640—1679. Poznań 1919.
R.: Sarnecki Z., N. Ref. 1920, nr. 48, 51 T. S., Czas 1920, nr. 25.
- Laskowski.** „Wyprawa podhajecka Jana Sobieskiego”. Bellona 1920, str. 796.
- Barwinskyj Bohdan.** Ślidy hetmana Mazepy. Zap. Tow. Szewcz. T. 129 str. 107 do 140.
- Hertitz Nils.** Frau Thorn Till Altrastädt. Studier öwer Carl XII politik 1703—1736, I.
R.: Wł. Konopczyński, K. h. 1919, str. 99.
- Konopczyński Wł.** Dwie próby pacyfikacji między Polską a Szwecją po wojnie północnej. Prz. dypl. 1920, str. 301.
- Kraushar Aleksander.** Podróże królewicza polskiego, późniejszego króla Augusta III, 1711—1717. Z diariusza rękopiśmiennego. (Część trzecia) podał... Przew. nauk. lit. 1920.
- Jensen Alfred.** Dniownik Orlika. Zap. Tow. Szewcz. 123—124 tom.
- Beyrich.** Kursachsen und die polnische Thronfolge 1733—1736.
R.: Kunkel, M. I. Ö. G. T. 38, str. 376.
- Boyé Pierre.** Lettres inédites du roi Stanislas, duc de Lorraine et de Bar à Jacques Hulin, son ministre en cour de France (1733—1766). Paris-Nancy 1920.
- Glatman Ludwik.** Successorów Inci Pana Ordynata Marcina Zamoyskiego spór o ordynację. (Przyczynek do dziejów ordynacji Zamoyskiej z czasów saskich). Teka Zam 1920, str. 141, 147 i odb.
- Mejbaum Wacław.** O tron Stanisława Augusta. Lwów 1918. R.: Wł. Konopczyński, K. h. 1919, str. 105
- Urbanek V.** Friedrich der Grosse und Polen nach der Konvention vom 5 August 1772. Alpreuß. Monatschrift 1919, B. 56, str. 21—54.
- Konopczyński Wł.** Pierwszy zabór pruski. Prz. Nar. XVI, 7—5.
- Herzfeld M.** Der polnische Handelsvertrag von 1775. Erste Hälfte. Forsch. z. brand. u. preuß. Gesch. 1919, B. 32, str. 57—107.
- Szczurat Wasyl.** Żerelo zwistok Hendlowika pro Zaporozciw. Zap. Tow. Szew. 128 tom, str. 39—50.
- Gawędy o dawnym obyczaju.** Wybór ciekawych pamiętników 18 i 19 w. pod redakcją Stan Wasylewskiego. Tom I: Przypadki króla Jegomości, zebrał i przedmowę napisał Stan. Wasylewski, Lwów, Wydawnictwo polskie, 1920. — Tom II: Ludwik Grzymała Jabłonowski, Złote czasy i wywczasy. Pamiętnik szlachcica XIX w. Lwów, 1920. — Tom III: Opowieści dziewczęce, 1776 do 1866. Oprac. St. Wasilewski, Lwów, 1920.
T. II. R.: Ig. Chrzanoski, Rzplta 1920, nr. 81
T. III. R.: Anz. Wyleżyńska, Gaz. lw. 1920 nr. 219.
T. I. R.: Gaz. lw. 1920, nr. 78.
- Wolański Adam (Tad. Soplca).** Wojna polsko-rosyjska 1792 r. Kampanja koronna Krak. Poznań 1920.
R.: Tokarz, Bellona 1920, str. 398.
- Cieszyński X.** N Kazania o Konstytucji 3 Maja przed 128 laty. Prz. pow. 1920, str. 282.
- Skalkowski A. M.** Stanisław August wobec powstania Kościuszkowskiego. Rzplta 1920, nr. 161—162.
- Próchnicki Adam Dr.** Demokracja kościuszkowska. Lwów, 1920.
R.: J. Świerżowicz, Kur. lw. 1920, nr. 233.
- Tretlak Józef.** Finis Poloniae! II historia legendy maciejowickiej i jej rozwiązanie Kraków 1921.
- Lutostański K.** Les Partages de la Pologne et la lutte pour l'indépendance. Paris, 1918
R.: Lacour-Guyet. La Pologne, 1920, str. 919.
- Smolka Stan.** L'Europe et la Pologne a la veille et au lendemain de son démembrement. Rome 1915
- Pflugk-Harttung Julius.** Der Stadt- und Polizeipräsident von Tilly in Warschau 1799 bis 1800. Danzig 1914
R.: Kretschmeyer H., M. I. Ö. G. 1916, T. 37, str. 171.
- Askenazy Szymon.** Napoleon a Polska. I i II, Warszawa-Kraków 1918.
R.: A. Skalkowski, Kw. h. 1919, str. 108. Tom III. Rolte, Gaz. lw. 1920, nr. 247.
- Kukiel Dr. Marjan.** Dzieje wojska polskiego w dobie Napoleonowskiej 1795—1815. Wyd. nowe. Cz. II. 1812—1815. Warsz. 1920.
R.: B. P. Bellona 1920, str. 474.
- Handelsman M.** Napoléon et la Pologne (1806—1807). Paris 1909.
R.: La Pologne. 1920, str. 568.
- Driault E.** Napoléon et l'Europe, Tilsit, France et Russie sous le premier Empire. La Question de Pologne 1806—1809). Paris 1917. (Bibliothèque d'histoire contemporaine).
- Prądyński Ignacy generał.** Ks. Józef Poniąkowski. Fuengirola. Zakon niemiecki.

Berczyna. Z rękopisu podał dr. W. Łopaciński. Warszawa „Biblioteczka Legionisty“, pod redakcją dra W. Tokarza. Tomik XIV do XV, 1920.

Handelsman Prof. Dr. M. Rola Stanisława Zamoyskiego w roku 1812. Teki Zam. 1920, str. 38 i odb.

Starzyński Stanisław. Materiały do sprawy polskiej z nieogłoszonych aktów archiwum państwowego. Przew. nauk. lit. 1920, str. 661—672, 977—987.

Starzyński Stanisław. Memorjał barona Wessenberga o sprawie polskiej r. 1814. Przew. nauk. lit. 1920, 279—288.

Stecher. Preussisch polnische Verhandlungen vor hundert Jahren. Preuss. Jahrb. T. 180, str. 364.

Handelsman M. Rokowania delimitacyjne polsko-pruskie (1815—1822). Prz. dypl. 1919, str. 629.

Privat Edm. L'Insurrection de dix-huit cent trente et ses Echos à l'Occident. Lausanne 1918.

Sokołowski Aug. Galicja wobec powstania listopadowego. Spr. A. K. Um. 1920/3, str. 15.

Bartoszewicz Kaz. Po roku 1831. Prz. Nar. 1920, str. 47.

Stecka Marja. Kryzys międzynarodowy po powstaniu listopadowym. Prz. dypl. 1920, str. 133.

Stecka Marja. Układy Twa demokratycznego z Młodą Polską (1834). P. h. S. II. T. II (XXII), str. 156.

Lewak Adam. Dozór polski w Genewie w r. 1848. K. h. 1919, str. 44.

Bryk Iwan. Słowiański zjazd u Prazi 1818 r. i ukraińska sprawa. Zap. Tow. Szew. Tom 129, str. 141—217.

Klaczko Julian. Pisma z lat 1849—1851, zebrał Bolesław Erzepki. Poznań, 1919.

R.: Iga. Chrzanowski, Rzpta 1920, nr. 66.

Minkowska Anna. „Zeznanie“ Narczy Żmichowskiej przed komisją śledczą w Lublinie w r. 1851. Prz. h. S. II. T. II (XXII), str. 186.

Fuschini Giuseppe. L'ultima rivoluzione polacca e l'Italia. Casale 1916.

R.: Józef Komen a, Kur. Poz. 1920, nr. 52.

Dubiecki M. Ricordi e documenti sulla tragica fine di Stanisłao Bechi in Polonia. „La Nazione“ (Firenze) 1920, nr. 113.

Michałowski Michał. Józef Nieczuja Miniewski, jego udział w powstaniu styczniowym. Notatki z lat młodych, Epizody. Wydawca... Lwów 1918.

Erlach von L. Franciszek. Partyzantka w r. 1863 w świetle własnych obserwacji zebranych na teatrze walki od marca do sierpnia 1863 r. z oryginału niemieckiego przełożyli dr. Jan Gagatęk i dr. W. Tokarz. Warszawa, 1919.

Wspomnienia Matki i Córki z powstania 1863 roku. Emili Heurichowej i Teodory 2 Heurichów Kiślańskiej. Warsz. 1918. R.: M. Dubiecki, K. h. 1919, str. 131.

Pomarański Stefan. Wspomnienia Stanisława Dekańskiego o powstaniu styczniowym w Zamojszczyźnie. Teki zam. 1920, str. 40, 74, 104, 123, 156 i odb. Zamość 1920.

Seruga Józef dr. Krwawy dzień w Tomaszowie Ordynackim w dniu 5. lutego 1863 r. Tamże 1920, str. 22—27 i odb.

Maliszewski Edw. Rok 1863 na kresach mohilewskich. Wsch. Pol. 1920, z. 8/9.

Barwiński Eug. Zygmunt Kaczkowski w świetle prawdy (1863—1871). Z tajnych archiwów b. austriackiego ministerstwa policji. Lwów 1920.

R.: Stowo P. 1920, nr. 186. Rolfe J., Placówka 1920, nr. 20. Gaz. lw. 1920, nr. 89—90. Orobkiewicz Wł., Gaz. lw. 1920, nr. 135 i 143. Kowalski Kaz., Gaz. lw. 1920, 140. W. R., Czar 1920, nr. 88. W. Belza, Kur. Lw. 1920 nr. 123. Rawita-Gawroński, Gaz. Warsz. 1920, nr. 155.

Dybowski Benedykt. Ocena pamiętników Jakóba Gieysztor. K. h. 1919, str. 25.

Pazdro Zbigniew dr. Założenie kościoła katolickiego w Kazaniu. (Kartka z dziejów tulactwa polskiego w Rosji). Przew. nauk. lit. 1920, str. 562—576.

Cederbaum Henr. Powstanie styczniowe. Wyroki audytorjatu polowego z lat 1863, 1864, 1865 i 1866. Warsz. 1917.

R.: M. Dubiecki, K. h. 1919, str. 135.

Wawszkowiec Eug. Cytadela Aleksandrowska w Warszawie. Warszawa, 1920. (Bibliol. hist. im. Tad Korzona. Nr. 18.

Mościński Henr. Sprawozdanie Murawiewa o zarządzie krajem północno-zachodnim (1863—1865). Wsch. Pol. 1920, z. 10/11.

Gawroński Fr. Rawita. Konfederacja narodu polskiego w r. 1876. Poznań 1920.

R.: N. Ref. 1920, nr. 81.

Tarnowski J. La politique de Bismarck et la question polonaise. Biarritz 1919, str. 10.

Borowka Bruno. Aus Sage u. Geschichte von Konitz (Chojnice). Konitz 1919.

R.: J. Kaufmann, Mitteil. d. westpreussisch. Geschver. 1920, str. 30.

Prochaska Antoni dr. Czyżski koło Lwowa. W pięćsetną rocznicę utworzenia

parafji rzymsko-katolickiej. Lwów 1920. Nakład, Bractwa Czysteckiego.

R.: Rachwał Stanisław. Gaz. lw. 1920, nr. 183.

Pannenkowa dr. I. Walka Galicji z centralizmem wiedeńskim. Polemika z K. Bartoszewiczem, K. h. 1919, str. 206. R.: Myśl niepodległ. 1920, nr. 483, str. 94.

Askenazy Szymon. Gdańsk a Polska. Warsz. 1919. R.: Dr. Keyser, Mitt. d. Westpreuss. Geschver. 1920, 48.

Askenazy Szymon. Danzig et la Pologne. Paris 1919.

R.: La Pologne 1920, str. 386.

Chołoniewski A. Gdańsk i Pomorze gdańskie. Uzasadnienie naszych praw do Bałtyku. Kraków II wyd. 1920.

R.: Dr. Recke. Mitt. d. westpreuss. Gesch. ver. 1920, str. 50.

Chołoniewski A. Dantzig, ville polonaise, Paris 1919, str. 34.

Kętrzyński Stan. Gdańsk. Prusy o dostęp do morza w wiekach średnich. 1919.

Lorentz Dr. Fr. Der Name Danzigs. Zeitschr. d. westpreuss. Gesch. v. Z. 60, str. 76.

R.: Prof. St. Eggowski, Zap. Tow. naukow. w Toruniu, 1920, s. r. 71.

Keyser Dr. Die Herkunft der Danziger Bevölkerung im 14 Jahrhundert. Mitt. d. westpreuss. Gesch. ver. 1920, str. 8.

Aus Danzigs schweren Tagen. Tagebuch geführt während und nach der russischen Belagerung von Danzig, anno 1813, gesammelt von einem Belagerten. Herausgeg. u. mit Anmerkungen versehen von Dr. Karl H. Lampe. Bonn u. Leipzig 1920.

R.: Dr. A. Schmiedt, Mitt. d. westpr. Gesch. ver. 1920, str. 51.

Mańkowski Ks. Książę Hultazol, gdański lekarz cudotwórca XVIII w. Poznań 1918. Odb. z „Pracy“.

R.: M. Perlbach, Mitt. d. westpreuss. Gesch. 1920, str. 14.

Warschauer A. Geschichte der Stadt Gnesen. Auf Anregung u. mit Unterstützung der städtischen Behörden bearbeitet. Posen 1918 Zeitsch. der Hist. Gesell. f. d. Provinz Posen. XXX.

R.: Mackull Lit. Zentrbl. 1920, 144 Ziekursch. Hist. Zeit. 121, str. 186.

Chudziński E. Die Eroberung Kurlands durch den deutschen Orden im 13. Jahrh. Diss. Erlangen 1917.

Vidūnas W. La Lithuanie dans le passé et dans le present. Geneve 1916, str. 158.

Mościcki Henryk. Litwa i Korona w epoce porzobiorowej. Wsch. Pol. 1920, zes. 10/11.

Handelsman Marcell. Źródła niewiści polskiej Litwinów. Tamże 1920, z. 6/7.

Drexler Ignacy Inż. Geneza nazwy Luchlińska. Uwagi wygłoszone na zebraniu koła Archeologiczno-Numizmatycznego we Lwowie dnia 12 września 1918 roku. Gaz. lw. 1920, nr. 92—97 i odb. Lwów 1920.

Heydebreck C. Markowitz. Beiträge zur Gesch. e. Kujawischen Dorfes. 1917. Posen.

Błażkowski Leon Dr. Pódole w XVI wieku. Warszawa 1920.

Laubert M. Der erste Zusammenstoß des Posen er Oberpräsidenten Flottwell mit dem Erzbischof von Dunin. Forsch. z. brand. u. preuß. Gesch. 1920, B. 33, str. 193 do 208.

Karwowski Stanisław. Historia W. Ks. Poznańskiego. T. 1: 1815—1852; T. 2: 1852 do 1863. Poznań 1918—19.

Handelsman M. W. Ks. Poznańskie w początkach wojny krymskiej w tajnych doniesieniach dla Paskiewicza. Prz. dypl. 1920 str. 13.

Hrabyk Piotr. Ziemia przemyska i lwowska. Wyd. Tow. Nauk. w Przemyśle. Przemyśl 1921.

Knötel P. Beiträge zur geschichtlichen Ortskunde von Ratibor. Zeitschr. d. Ver. f. Gesch. Schles. 1918. T. 58, str. 66.

Gawroński Rawita Fr. Polityka nasza na Rusi w oświetleniu historycznym i obecnem. Prz. Nar. XVI, 75.

Schulte, Lambert. Kleine Schriften. Darstellungen u. Quellen z. schles. Gesch., hrsg. v. Verein. f. Gesch. Schlesien, 23. Bd. 89, VII u. 241 s. Breslau 1918.

R.: Willy Cohn, Mitgl. u. d. histor. Literatur. N. F. VII Bd. (G. R. 17 Bd.), 4 Hett. p. 236.

Koneczny Feliks dr. Czeskie a polskie prawa historyczne do Cieszyńskiego. Warszawa 1919.

Krawczyk Dr. St. Głos polski z XVI w. w sprawie Śląska. „Którzy idziemy“ czasop. młodz. 1919.

Hölscher Wilch. Die Beamten d. schlesischen Fürstem im 13. Jahrh. 1920. Breslau Diss.

Gomulcki. Warschau. Eine Histor Kunstgeschichte. Monographie. München. (Poln. Bibliothek I Abt. 2 Bd.).

Lauterbach Alfred. Warschau. Leipzig 1918.

R.: Jerzy Kieszowski, K. h. 1919, str. 75.

Koebner Richard. Der Widerstand Breslaus gegen Georg von Podiebrad. Breslau 1916.

R.: Ziekursch, H. Z. T. 119, 1918, str. 211.

Retsch Chr. Urkundenbuch der Kustodien Goldberg und Breslau. I. Teil 1240 bis 1517. (Monum. Germ. Franciscana 2 Abt., 1 Bd.). Düsseldorf 1917.

II. Nauki pomocnicze.

a) Geografja i etnografja.

Malszewski Ed. O polskie nazwy geograficzne. Warszawa 1919.

Jakubowski J. W sprawie mapy Litwy Tomasa Bańkowskiego (1613). Prz. geogr. 1919, str. 297.

Romer E. L'Atlas de la Pologne. R.: Emm. de Martonne, Annal. de Géographie, Nr. 161. Tom XXX, str. 382—384.

Witkowska Helena i Sawicki Lud. Nauka o Polsce współczesnej. Warsz. 1920.

Chmielowski Konrad. Nauka o Polsce współczesnej. Lwów 1920

Nowakowska M. Geografja historyczna Polski. Warszawa 1920.

Saryusz J. La Pologne, le sol et l'Etat. Lausanne 1916.

Bosswell Bruce A. Poland and the Poles. M. A. Research Tellow in Polish in the University of Liverpool. London 1919.

Romer Eug. Problèmes territoriaux de la Pologne. Scientia, Vol. XXVIII, 1920 i Odb.

Halecki O. Polens Grenzprobleme Nr. 1. Polens Ostgrenze im Lichte d. Gesch. Ost-Galiziens, d. Cholmer Landes u. Podlachiens. Wien 1918.

Halecki O. Granice z roku 1772 a nasz program obecny. Wschód Pol. 1920, z. 3—4

Semkowicz Wł. Granica polsko-węgierska w oświetleniu historycznym. Memoriał przedłożony przez Tow. Tatr. Minist. Spr. Zagr. w Warszawie w styczniu 1919. Pam. Tow. Tatr. 1919—20, t. XXXVII, str. 88—112. Nadz. Kraków.

Radzikowski Eljasz St. Sprawa granicy polskiej do Węgier. Memoriał przedłożony przez Tow. Tatr. Min. Spr. Zagr. w Warszawie w styczniu 1919. Tamże, 1919—10, t. XXXVII, str. 113—129.

Gawroński Rawita Fr. Prawa Polski do Pomorza Czarnomorskiego. Prz. nar. 1920, str. 853.

Listewicz Edw. Gospodarcze znaczenie krajów bałtyckich. Wschód Pol. 1920, z. 3.

Geister W. Der „pölnische Korridor“ im Gebiet d. Provinz Westpreussen. Geogr. Zeitschr. 1920, T. 26.

Romer Eug. Memoriał w sprawie niemieckich usiłowań sfalszowania wyników plebiscytu Kwidzyna-Olsztyn. Warsz. 1920.

Wofkiewicz Stan. Litwa i Białoruś. Część I. Budowa fizyczno-geograficzna Warszawa. Wyd. Polskie Tow. krajozn. 1920.

Joël Manuel. Die kulturelle Entwicklung Oberschlesiens von der Völkerwanderung bis zur Gegenwart in ihrer Abhängigkeit vom Boden. Der Versuch einer anthropogeographischen Entwicklung. (Das Waldgebiet Stober-Malopone-Klodnitz) 1920. Breslau. Diss..

Semkowicz Wł. Cieszyńskie a okrąg czadecki. Pam. Towarz. Tatr. 1919—20, t. XXXVII, cz. III, str. 22—23.

Srokowski Stanisław. O rozprzestrzenianiu się antropologicznego typu ukraińskiego wśród ludności między Wisłą, Dniestrem i Horyniem. Warszawa 1919

Tomicka-Petrużycka Jadwiga. Muzeum etnograficzne na Wawelu. Lwów 1919. Odb. z Kur. Lw.

Malszewski Edward. Mapa narodowościowa ziem polskich 1:2,000,000. 1919, Biuro pracy społecznej.

— Objaśnienie do Mapy narodowościowej ziem polskich, 1919. Biuro pracy społecznej.

Koneczny Feliks dr. O pierwotnej polskości ziemi Chełmskiej i Rusi Czerwonej. Warszawa 1920.

Malszewski Edw. Ze statystyki Litwy i Białej Rusi. Wsch. Pol. 1920, z. 6/7.

Malszewski Edw. Polski spis ludności na Ziemiach wschodnich. Tamże, 1920, z. 10/11.

Liber. Das Deutschtum in Westpolen (Preussichpolen). Seine Zahl, seine Gliederung, seine Stärkeverhältniss gegenüber den Polen. Posen 1919, str. 95.

Zawiliński R. Charakter językowo-etniczny ludności polskiej na Węgrzech. Memoriał przedłożony przez Tow. Tatr. Min. Spr. Zagr. w Warszawie, w styczniu 1919. Pam. Tow. Tatr. 1919—20, t. XXXVIII, str. 134—140.

Kaindl F. R. Die Ansiedlung der Deutschen in den Karpathenländern. (Aus Österreichs Vergangenheit. Quellenbücher zur oesterr. Gesch.). Lipsk, Praga, Wiedeń 1917.

R.: Loserth, H. Z. 1918. T. 119, str. 321 n.

Popiołek F. i Golachowski T. Róższczenie ludności polskiej w Księstwie cieszyńskim 1910. Kraków 1919. Rara nar. Ks. Cieszyńskiego.

Zawilński R. Z naszych kresów południowych, kilka drobiazgów etnograficznych. Pam. Tow. Tatrz. 1919—29, t. XXXVII, cz. III, str. 37—63.

Chętnik Adam. O kurpiach. Warszawa 1919.

Cercha Stan. Kleparz przedmieście Krakowa przed 50 laty. Studium etnograficzne. Materiały etnograficzne, t. XIV. Kraków 1919. R.: A. O., Czas 1920, nr. 82.

Udziela Sew. Wisła w folklorze. Warszawa 1920. (Monografia Wisły, zesz. XIV).

Udziela Sew. Najstarsze odzienie w Polsce. Spr. Ak. Um. 1920/3, str. 20.

Kraushar Alex. Totemizm. Prace Tow. Nauk. Warsz. Warszawa 1920.

Klave Janina. Totemizm a pierwotne zjawiska religijne w Polsce. Studium porównawcze. Warszawa 1920.

b) Archeologia.

Kostrzewski Józef. Potrzeby prehistorji polskiej. Nauka Polska II, 140.

Kostrzewski Józef. W sprawie Instytutu prehistorycznego. Wiad. arch. V, str. 27.

Kostrzewski Józef. Metoda badań prehistorycznych. Tamże V, str. 36.

Antoniewicz Wł. O opiekę państwową nad archeologją przedziową w Polsce. Przew. nauk.-lit. 1919, str. 1086.

R.: Demetrykiewicz, Wiad. arch. V, 98.

Bulanda Edm. Projekt statutu Państwowego Instytutu Archeologicznego. Wiad. arch. V, 84.

Demetrykiewicz Włodzim. W sprawie gruntownej reformy i nowego urządzenia instytucji publicznych przeznaczonych do badań naukowych nad wykopaliskami archeologicznymi w Polsce, jakoteż dla umiędzejonej ich ochrony. Tamże V, str. 3.

Krukowski Stefan. Materiały archeologiczne z b. Król. Pol. w Rosji. Tamże V, 86.

Organizacja ochrony zabytków prehistorycznych w Polsce. Tamże V, str. 77.

Antoniewicz Włodz. O inwentaryzacji zabytków prehistorycznych. Tamże str. 30.

W. A. Zabytki prehistoryczne z ziem Polski w zbiorach cesarskich w Wiedniu. Tamże V, 91.

Jakimowicz R. W sprawie t. zw. skarbow srebna siekanego. Tamże V, str. 97.

Jakimowicz R. Zbiór wykopalisk prehistorycznych w Muzeum Piotrkowskim, z 8 rys. Tamże V, str. 56.

Sawicki Ludwik. Zabytki prehistoryczne z okolic Wrocławia w pow. Grójckim. Tamże V, str. 94.

Majewski Erazm. Notatki prehistoryczne z pow. Stopnickiego, z 3 rys. Tamże, V, str. 40.

Majewski Erazm. Bransoleta bronzowa z Krasiek (pow. Turechski). Tamże, V, str. 95.

Kozłowski Leon. Cmentarzysko ciałopalne łużyckie z III-go okresu epoki bronzowej na uroczysku Wysylek w Iwanowicach (pow. miechowski), z 15 rys. Tamże, V, str. 13.

W. A. Wykopaliska w Iwaniu w pow. Zaleszczyckim. Tamże V, 95.

W. A. Fibula bronzowa rzymska w Zawadach w pow. Częstochowskim, z 1 rys. Tamże, V, str. 95.

La Baume Dr. W. Vorgeschichte von Westpreussen in ihren Grundzügen allgemeinverständlich dargestellt. Herausg. v. d. Naturforschenden Gesellsch. in Danzig. Berlin 1920.

R.: Dr. J. Kaufman, Mitt. d. Westpreuss. Gesch. Ver. 1920, str. 39.

La Baume Dr. Westpreussens Bevölkerung in vorgeschichtlicher Zeit. Mitteil. d. westpreuss. Gesch. Ver. 1920, str. 4.

Przychocki Gustaw. Grób Owidjusza w Polsce. Prace Tow. nauk. warsz. I, nr. 8. Warszawa 1920.

R.: Czas, 1920, nr. 155.

Bieńkowski P. O skarbie srebrnym z Choniakowa na Wołyniu. Spr. Ak. Um. 1920, z. 7.

Antoniewicz Włodzim. Proetruski helm bronzowy w Krzemiennej na Podolu. Spr. Ak. Um. 1920/3, str. 19.

c) Sztuka.

Muzea — Ochrona zabytków.

Podlacha Władysław. O przyszłość historii sztuki. Nauka Polska II, 394.

Kopera Feliks. W sprawie programu badań w zakresie historii sztuki. Tamże, II, 440.

Łoziński Wł. Salon i kobieta. (Z estetyki i z dziejów życia towarzyskiego). Przygotował do druku wydał Dr. M. Treter. Lwów 1921.

Zubrzycki Jan Prof. Dr. Zamość w sztuce. Uwagi ogólne. Teka Zam. 1920, str. 161.

Tomkowicz Stan. Dr. Ordynaci Zamojscy i sztuka. Tamże 1920. Nr. 1, str. 49 i 66 i odb.

Dettloff X. F. Stosunki artystyczne biskupa poznańskiego Urjela z Górki z Norymberga. Poznań 1919.

R.: X. Żyła. Prz. pow. 1920, str. 395.

Strzembosz et Lefol. L'architecture polonaise. Paris 1915.

Lauterbach Alfred. Styl Stanisława Augusta. Klasycyzm warszawski wieku XVIII. Warszawa 1918.

R.: Jerzy Riezkowski, K. h. 1919, str. 75.

Furmankiewiczówna Kaz. Drzwi gnieźnieńskie. Spr. Ak. Um. 1920/3, str. 8.

Patzak B. Beiträge zur Baugeschichte der Zisterzienserkloster Heinrichau und Kamenz in Schlesien. Zeitschr. d. Ver. für Gesch. Schl. 1918. T. 52, str. 165.

Ptaśnik Jan. Opis ulicy Grodzkiej w Krakowie, z. 1412. Prace Kom. Hist. Szt. I, str. XXX.

Biblioteka krakowska Nr. 58. A. Chmielec. Domy krakowskie. Ulica Florjańska. Część II. Liczby parzyste 16—44. Kraków 1920.

X. Żyła Wład. Katedra ormiańska we Lwowie. Kraków 1919.

R.: X. Kruszyński, Prz. pow. 1920, str. 399.

Hendel Zygmn. O zamku w Lesku. Prace Kom. Hist. Szt. I, str. XXVII.

Szydłowski Tadeusz. Dwór w Rogowie. zabytek budownictwa drewnianego XVII w. (33 ryc.). Tamże I, str. 181.

X. Żyła Wład. Kościół OO. Dominikanów w Tarnopolu. Lwów 1917.

R.: X. Kruszyński, Prz. pow. 1920, str. 399.

Petryk Ks. Leop. Kościół św. Krzyża w Warszawie. Warszawa 1920.

Tołwiński Mikołaj prof. O pomnikach i cerkwiach prawosławnych. Warszawa 1919. Wyd. Związku miast polskich.

Moszyński Kaz. Budownictwo ludowe w okolicy Zamościa. Teka Zam. 1920, nr. 2, str. 28, 43, 59 i odb.

Ptaśnik Jan. Z wyprawy naukowej do Węgier. przyczynki do historii sztuki w Polsce. (Piotr z Lugano architekt lwowski, artyści z Krakowa w Siedmiogrodzie, miejscowości nazwy Słoz w Siedmiogrodzie). Prace Kom. Hist. Szt. I, str. XXX.

Szydłowski Tadeusz. Wstęp krytyczny do studjów nad Witem Stworzem. Tamże, I, str. XXVIII.

Szydłowski Tadeusz. O restauracji ołtarza Marjackiego Wita Stworza w latach 1866—1870. Tamże I, str. XXXII.

Dettloff Felix. Zur Zeitfolge der Krakauer Marmorwerke des Veit Stoss. Monatshefte f. Kunstwirtschafts 1919 (Zesz. z kwintnia).

R.: ks. Żyła W., Słowo P. 1920, nr. 277, 279.

Antoniewicz Jan. O rzeźbie figuralnej kaplicy Zygmuntołwskiej. Prace Kom. Hist. Szt. I, str. XXIII.

Bieńkowski Piotr. O rzeźbach klasycystycznych z marmuru w Krakowie. (43 ryc. i 3 tabl.). Tamże, I, str. 236.

Braun M. Ein Breslauer Grabdenkmal aus dem Jahre 1203. Schl. Gesch. Bl. 1919, Nr. 1.

Myciejski Jerzy. Nowo odkryty portret króla Władysława IV, dzieło Rubensa. Prace Kom. Hist. Szt. I, str. XXVIII.

Morawski Kaz. Mar. Portret margrab. Sylwiusza Torelli z XVIII w. i rzekomy związek genealogiczny rodziny Poniatowskich z rodem Torellich. Tamże, I, str. XXVIII.

Pagaczewski Julian. Ze studjów nad polskiem gobelinictwem (22 ryc.). Prace kom. hist. szt. T. I, str. 15f. Kraków 1919.

Borawski Ateks. O naszych zabytkach historycznych. Arrasy Zygmuntołwskie. Prz. Nar. XVI, z. 4.

Badecki Karol Dr. Lwowska wieża ratuszowa i jej dzwony. Gaz. Iw. 1920, nr. 267 do 270 i odb. Lwów. 1920.

Badecki Karol. Wystawa zdobnictwa ludwisarskiego. Lwów 1920.

Ptaśnik Jan. Lazurowy polski z Chęcini w XV w. Prace kom. hist. szt. I, str. XXVIII.

Wicherkiewiczówna Marja. Jan Dill, złotnik poznański. Tamże, I, str. XXVIII.

Morełowski Marjan. Artyści polscy na wychodźstwie w Rosji XVII w. Spr. Ak. Um. 1920/3, str. 6.

Ministerstwo sztuki i kultury. Instrukcja szczegółowa dla inwentaryzatorów, mająca służyć za podstawę jednolitości w opracowaniach. Warszawa 1919.

Gumowski Marjan. Muzeum polityka rządu. Nauka Polska II, 543.

Świencickij Ilarion. Pro muzei ta muzejnictwo. (Narysy i zamiatki). Lwów 1920.

Szysko Bohusz A. Przyszłość Wawelski. Prz. pow. 1920, str. 373.

Szydłowski Dr. Tadeusz. Ruiny Polski. Kraków 1919. R.: X. Wł. Żyła, K. h. 1919, str. 86; Lauterbach A., Świat 1920, nr. 4; Wielecki W., Ziemia V, 826; X. Żyła. Prz. pow. 1920, str. 217; W. Dr., X. Ref., 1920, n5. 133.

§ i **Przeclawski Wiktor.** O polskich pamiątkach i zbiorach w Rosji. Poznań 1919.

d) Dypiomatyka. Paleografia. Sfragistyka.

Krzyżanowski. Monumenta Poloniae palaeographica. R.: Ottenbal, M. I. Ö. G. T. 38, str. 334.

Kętrzyński Stan. Studja z zakresu dypiomatyki polskiej. I. O początku dokumentu polskiego i jego rozwoju w XIV w. II. O dyktacie dokumentów Przemysława I i Bolesława Pobożnego do r. 1257 i o dyktatorach ich kancelarji. III. O „actum“ i „datum“ dokumentów polskich XIII w. Spr. Ak. Um. 1920, nr. 5.

Wutke K. Über schlesische Formelbücher des Mittelalters. (Darstellungen und Quellen z. schlesischen Gesch. Herausgegeben vom Verein für Geschichte Schlesiens. Bd. 26).

Krypkiewicz Iwan. Z kozackoi sfragistyki. Zap. Tow. Szew., t. 123—124

e) Heraldyka. Genealogja. Numizmatyka.

Balzer Oswald. W sprawie godel i słownictwa państwowego teraźniejszej Polski. Lwów 1920.

Forst-Battaglia Otto. Ein unbekanntes Reichsfürstendiplom Ferdinands III. für den polnischen Diplomaten Kaspar Dönhoff. M. I. Ö. G. T. 38, str. 623.

Sochaniewicz Kazimierz Roman Dr. Geneza herbu miasta Zamościa. Przew. nauk. lit. 1920, str. 624—638

Trojanowski. Rodowód godła herbowego Warszawy. Warsz. 1917. R.: T. Wierzbowski, G. Warsz. 1920, nr. 160.

Tyszkiewicz Michał. Wasyl Tyszkiewicz, wojewoda pidlaszkiej, marszałek hospodarskiej i hetman dwornyj W. Kn. Eyt-rus. (1523—1571). Istoryczuo-genealogiczna rozwidka. Zap. Tow. Szewcz. 120 tom, str. 1—32.

Gdańsk Polonais. Les médailles de Gdańsk (Danzig) Gdańsciana. Extrait de l'Indépendance polonaise (avril 1919). Paris 1919.

Gumowski Marjan. Potrzeby numizmatyki polskiej. Nauka Polska II, 241.

Friedensburg F. Die älteste schlesische Münze. Schles. Gesch.-Bl. 1919, Nr. 1.

Sochaniewicz Dr. Kaz. Zamościana. (Notatki o rękopisach do dziejów Zamościa). III. Materiał archiwalny do dziejów monet bitych w czasie oblężenia Zamościa w r. 1813. Tek. Zam. 1920, str. 110.

f) Biblioteki i archiwa.

Balzer O. Skarbiec w archiwum koronnem w dobie przedjagiellońskiej. R.: T. Wierzbowski. Prz. Nar. 1920, str. 952.

Fitelgel. Die Dombibliothek zu Breslau im ausgehenden Mittelalter. Zeitsch. d. Ver. f. G. Schl. 53 T. 1919.

Wutke K. Die Stiftung einer schlesischen Dorfkirchenbibliothek (zu Jakobskirche, kr. Glogau) im J. 1569. Schles. Geschichtsbl. 1919, Nr. 1.

Kuntze Edward. Potrzeby polskich bibliotek naukowych. Nauka Polska II, 503

Barwiński Bohdan Dr. Biblioteka i Muzeum „Narodnoho Domu“ u Lwowie 1849—1919. Lwów 1920. Druk. Stauropig.

Sochaniewicz Kazim. Dr. Zamościana w archiwum państwowem i uniwersyteckiem we Lwowie. Tek. Zam. 1920, str. 91.

Perlbach M. Elbinger Handschriften in Cambridge. Mitt. d. Westpreuss. Geschver. 1920, str. 33.

Sochaniewicz K. Państwowe archiwum prasowe. Przew. administracji pol. Lublin 1920, I, str. 26—31.

Warschauer A. Die deutsche Archivverwaltung bei dem Generalgouvernement Warschau und ihre wissenschaftliche Veröffentlichungen. Fo sch. z. brand. u. preuß. Gesch. 1920, B. 33, str. 230—240.

Wierzbowski Teodor. Projekt organizacji archiwów w Polsce. Prz. nar. 1920, str. 261

Handschriften d. Finanzarchivs zu Warschau f. Gesch. d. Ostprovinzen d. preuss. Staates. Hrsg. v. d. Archivverwaltung bei d. kais. deutschen Gen. Gouvernement Warschau. Posen 1917. (Veröffentlichungen d. Archivverwaltung etc. I.

g) Bibliografja.

Präesent Hans. Bibliographischer Leitfaden für Polen, Berlin 1917.

R.: H. Z. 1910, T. 119, str. 513.

Recke W. und Wagner A. M. Bücherkunde zur Geschichte und Literatur des Königreichs Polen, Lipsk 1918.

R.: H. Z. 1919, T. 119, str. 513.

Bailly R. Comment se renseigner sur la Pologne. Paris 1919. (Catalogue méthodique des principales publications sur la Pologne et des traductions de la littérature polonaise).

Bailly R. Bibliographie des ouvrages sur la Pologne parus en langue française pendant la guerre. La Pologne 1920, str. 1047.

Handelsman M. Bulletin des ouvrages napoléoniens parus en Pologne de 1901—

1918. Revue des Etudes napoléoniennes 1920 aout.

Muskowski Jan. Przegląd bibliografji polskiej 1900—1918. Warszawa 1919.

St. M. dr. Bibliografja „Polonica“ kongresowe. Zbiór publikacji i druków, wydanych z okazji konferencji pokojowej staraniem i nakładem Biura prac kongresowych, delegacji polskiej na konferencję pokojową. Wydziału propagandy przy Komitecie narodowym, komitetów encyklopedji polskich w Warszawie, Lozannie, Fryburgu i in. odb. z „Przegl. Dyplom.“ 1920.

Sommerfeldt G. Mazurische Nachlese. Deutsche Geschbl. T. XVIII, str. 16.

Wisłocki Wład. Tad. Bibliografja bibliofilstwa i bibliografji polskiej za lata 1918 i 1919. Exlibris z. 3, str. 57 i odb.

Karbowiak Antoni Bibliografja pedagogiczna. Lwów-Warszawa 1920. Książnica Tołska T. N. S. W.

R.: Kempicki Stan., Gaz. Iw. 1920, nr. 232

Kowalski G. Katalog inkunabułów Biblioteki opactwa mogińskiego.

R.: T. Wierzbowski, Prz. Nar. 1920, str. 806.

Chwałewik Edward. O exlibrisach pol-

skich, ich twórcach i wykonawcach z 15 tabl. Exlibris z. 3, str. 1.

Kleszkowski Jerzy. Rzekomy exlibris senatu gdańskiego z XVI w. oraz znak biblioteczny Dantyszka. Tamże, z. 3, str. 29.

Królikowski Janusz Inż. Najstarsza polska książka o pszczelnictwie. Teka Zam. 1920, str. 77, 90, 107, 122.

Bernacki Ludwik. Adama Czartoryskiego „Monitor“ z r. 1763 i „Kalendarz teatrowy“ na r. 1780. Exlibris z. 3, str. 40.

Wierezyński Stefan. Tablice do „Bibliograficznych ksiąg“ Lelewela. Tamże, z. 3, str. 55.

Wierczyński Stefan. O „egzemplarzu obowiązkowym“ w Polsce i o bibliografji urzędowej. Gaz. Iwowe. 1920, nr. 43, 44, 45, 46 i odb. Lwów 1920.

Kotula Rudolf. Mikołaja Reja „Kupiec“ (jedyne kompletny egzemplarz). Exlibris, z. 3, str. 33.

Berga A. Un problème de bibliographie historique. L'auteur de l'„Essai politique sur la Pologne“. (1764). Revue historique Tome CXXIX. Odb. Paris 1918.

III. Kościół.

Jakubowski Stanisław. Bogowie Słowian. (Mitologja słowiańska) Zeszyt I Bogowie. Przemyśl 1920.

R.: Słowo P. 1920, nr. 226.

Brückner Aleksander. Mitologja słowiańska. Kraków 1918.

R.: Jnglé, Archiv. f. slav. Phil. 1920, str. 492.

Ehrhard A. Die Stellung der Slaven in der Geschichte des Christentums. Strassburg 1918.

Seppelt F. X. Die Einführung des Christentums in Russland. Histor.-polit. Blätter f. d. kathol. Deutschland CLXIII, 577 str.

Fijałek X. Jan i Zachorowski Stanisł. O potrzebach wydawniczych w zakresie źródeł historii Kościoła w Polsce. Nauka Polska II, 227.

Długosz X. T. Postulaty badań nad kanonicznością polskiem. Prz. teolog. 1920, str. 1.

Schmidt O. Untersuchungen zu den Breslauer Bischofskatalogen. (Darstellungen u. Quellen zur schles. Gesch. Zesz. 25). Wrocław 1917.

Günther Otto. Zur Vorgeschichte des Konzils von Pisa (Unbekannte Schriftstücke aus einer Danziger Handschrift). Neues

Archiv d. Gesell. f. ält. d. Gesch. 1919, II T. 3 zeszyt.

Schmauch H. Die Besetzung der Bistümer im Deutschen Ordensstaate (bis zum Jahre 1110). Odb. z Zeitschrift für ermländ. Gesch. XX, 3.

Holtzmann. Die Gründung des Bistums Samaiten. Ein Beitrag zur Geschichte des Konstanzer Konzils. Zeitschr. d. Oberrheins. Tom 32, str. 70.

Kunkel Adolf. Gnesener Hussitenverhöre 1450—1452. M. I. Ö. G. T. 38, str. 314.

Kurnatowski Georg v. Die Bedeutung der Reformation in der poln. Geschichte. Warszawa 1920.

Konopczyński Wł. O dawnej i nowiej nietolerancji polskiej. Prz. Nar. 1920, str. 440.

Wotschke Th. Gregorius Pauli. Ein Beitrag zur polnischen Reformationsgeschichte. Zeitschr. f. Brüdergesch. Herrnhut 1920 Tom XIV.

Wotschke Th. Johann Laski und der Abenteurer Heraklid Basilikus (nach Königsberger Akten). Arch. f. Reform. Gesch. Tom 17.

Chodynicki Kazimierz. Geneza równoprawnienia schyzmatyków w W. Ks. Li-

tewskiem. Stosunek Zygmunta Augusta do wyznania grecko-wschodniego. P. h. S. II. T. II (XXII), str. 54.

Melon Alfred. Une page d'histoire politico-religieuse. L'affaire de Thorn 16 juil. 1724. Extrait de la Revue Polonia. Paris 1917.

Mańkowski ks. A. Uroczystość przeniesienia stolicy biskupiej do Pelplina 3 sierpnia 1821 r. Zapiski Tow. nauk. w Toruniu 1920, str. 12.

Mańkowski ks. A. Anastazy Sedlag, biskup chełmiński (1787—1856). Tamże 1921 str. 34.

Chotkowski X. Redukcje monasterów bazylikańskich w Galicji. Spr. Ak. Um. 1920, str. 9.

Bruchnalski Wilh. Najstarsze kazanie polityczne w Polsce. Przegl. teolog. 1920, str. 114.

IV. Prawo.

Najdawniejsze księgi sądowe mazowieckie. T. I. Księga ziemska Błońska (1400 do 1417). Wyd. M. Handelsmann T. II, cz. I. Księga zakroczymska pierwsza (1423—1427). Wyd. A. Rybarski.

Balzer Oswald. Z zagadnień ustrojowych Polski. Nowe spostrzeżenia i uwagi. Nakł. Geb i Wolffa, Warszawa. Druk Au-czyca, Kraków.

Witkowska H. Dzieje ustroju Polski w zarysie. Warszawa 1919. R.: Janelli, Muzeum, 1920, str. 53.

Rousseau J. J. Uwagi nad rządem polskim. Tł. dr. T. Nieduszyński. Z przedmową Śl. Wasylewskiego. Lwów [1920]

Winiarski Bohdan. Les institutions politiques en Pologne au dix neuvième siècle. Paris 1920.

Prochaska Antoni. Sejmik wobec elekcji i konfederacji. Przew. nauk. liter., str. 1030—1036.

Prochaska Antoni. Sejmik wileński a sejmy. Tamże 1920, str. 923—960.

Prochaska Antoni. Sejmik halicki a wszeński. Tamże 1920, str. 875—882.

Prochaska Antoni. Sejmik podolski in hostico. Tamże 1920, str. 801—822.

Dąbkowski Przemysław. Wykład wstępny z dawnego prawa prywatnego polskiego, ogłoszony na uniwersytecie warszawskim dnia 17 paźdz. 1919. Lwów 1920. Odb. z Gaz. Lw. 1920.

Dąbkowski Przemysław. Zarys prawa polskiego prywatnego. Podręcznik do nauki uniwersyteckiej. Lwów 1920. Nakł. K. S. Jakubowskiego.

R.: Pazdro Z., Słowo P. 1920, Nr. 105.

Dąbkowski Przemysław. Dawne prawo polskie a zadania komisji kodyfikacyjnej. Odczyt... Warszawa 1920.

Makarewicz Jul. Polskie prawo karne. Część ogólna Lwów-Warszawa 1919.

R.: Leo Babiński, K. h. 1919, str. 70. H. Połączkówna, Gaz. sąd. Warsz. 1920, 1/4.

Kutrzeba St. Postępek sądowy według dawnego prawa polskiego. Spr. Akad. Um. 1920, 7, 7.

Dąbkowski Przemysław. Palestra i księgi sądowe trembowelskie za czasów polskich. Lwów 1920.

Dubanowicz Edward. W sprawie Sądów pokoju na ziemiach polskich. (Studjum prawno-historyczne). Lwów 1919. Odbitka z Przegl. Prawa i Adm.

Sochaniewicz Kaz. Dr. Przywileje miasta Tomaszowa. Teka Zam. 1920, str. 149 i odb.

Sochaniewicz Dr. Kaz. Miscellanea archiwalne do dziejów Zamościa. III: Najstarszy przywilej dla Ormian zamojskich z roku 1585. Tamże. 1920, str. 31. IV: Przywilej Zygmunta III z r. 1588 dla miasta Zamościa. Tamże, str. 47. V: Zaprzysiężone zeznanie burmistrza co do stanu liczebnego domów i mieszkańców Zamościa w r. 1654 i 1655. Tamże str. 79. VI: Przywilej Zygmunta III z r. 1613, zastrzegający prawo arendowania czopowego i opłat państwowych w powiecie krasnostawskim mieszczanom zamojskim z wyłączeniem żydów. Tamże, str. 127.

Kaufmann Jos. Dr. Das staatsrechtliche Verhältnis Danzigs zu Polen 1451—1793 und 1831—14. Danzig 1920. (Schriften der Stadt Danzig 5).

Tymieniecki Kazim. Prawo niemieckie a immunitet sądowy i jurysdykcja patrymonjalna w Polsce średn. Prz. pr. i adm. 1920 (45), str. 117.

Tymieniecki Kaz. Procesy twórcze formowania się społeczeństwa polskiego w wiekach średnich. (Studjum oparte na źródłach mazowieckich z końca wieków średnich). Spr. Ak. Um. 1920, Nr. 2, wyd. Warsz. 1921.

Tymieniecki Kaz. Moralność w stosunkach między państwami w poglądach Pawła Włodkowica. P. h. S. II. T. II (XXII), str. 1.

Konopczyński Wł. Traktaty międzynarodowe dawnej Rzeczypospolitej. Prz. dypl. 1920, str. 1.

Präsident Dr. Hans. Besiedlung und Bevölkerung. (Handbuch von Polen. Berlin 1917, s. 299 do 330). R.: Fr. Bujak, K. h. 1919, str. 61.

Bujak Fr. Historia osadnictwa ziem polskich w krótkim zarysie. Wydawnictwo Gl. Urz. Ziemi., nr. 1. Warszawa 1920

Kretzschmar H. Der Einfluss der hohenzollerschen Kolonisation auf die Ausbreitung des Deutschtums bis 1713. Deutsche Geschl. XIX, str. 119.

Rafacz Józef Dr. Sprawa niewoli chłopskiej w dawnej Polsce. Przew. nauk. lit. 1920, str. 371—381, 467—480.

Rafacz Józef Dr. Ucisk włościański w dawnej wiosce polskiej. Prz. pow. 1920, str. 81.

Rafacz J. Ustrój wsi samorządnej małopolskiej w XVIII wieku. Spr. Ak. Um. 1920, Nr. 4.

Brodowski Feliks. Zasady ustawodawstwa agrarnego w Królestwie Polskiem z okresu 1864—1917. Warszawa 1919.

Rutkowski Jan. O potrzebach naukowych w zakresie gospodarczych dziejów Polski. Nauka Polska II, 272.

Recke Dr. Danzigs handelspolitische Beziehungen zu Polen in der Vergangen-

heit. Mitt. d. Westpreuss. Geschver. 1920 str. 3.

Godula Fr. Historia handlu i przemysłu Górnego Śląska. Poznań 1920.

Ptaśnik Jan. Papiernie w Polsce XVI w. Rozp. Wydz. hist. fil. Ak. Um. T. 62. Odb. Kraków 1920.

Schorr M. Rechtsstellung und innere Verfassung der Juden in Polen. Berlin 1917.

Prochaska Antoni. Sejmik wiszeński wobec Żydów. Przew. nauk.-lit. 1920, 755—768.

Hirszhorn I. Żydzi w Polsce za czasów Księstwa Warszawskiego (1807—1813) (I). Moriah 1919, XIV, str. 93—98.

Kutrzeba Stanisław. Żeglarnstwo wiślane za czasów Rzeczypospolitej polskiej. Warszawa 1920 (Monografia Wisły, zes. XI).

Pawłowski Br. Wojsko Polskie. (Co to jest Polska, VII/VIII). R.: W. Łopaciński, Bellona 1920, str. 396.

Tokarz W. Prof. Dr. Weryfikacja, dobór i zorganizowanie korpusu oficerskiego w wojsku Królestwa Polskiego (1814—1815). Tamże, 1920, str. 22.

Tokarz W. Przywrócenie i pierwsze rozdanie krzyża „Virtuti militari” za Księstwa Warszawskiego. Tamże, 1920, str. 98.

Chabré-Tomaszewicz R. L'ordre Polonais Virtuti Militari et l'Empereur Napoleon I-er. La Pologne 1920, str. 577.

V. Język. Historia literatury. Szkolnictwo.

Nitsch Kaz. O języku polskim. Obszar, narzęcza, pokrewieństwo, dzieje, opracowania. Kraków 1910.

Witkowski St. Lekarz Mikołaj z Polski. Nowo odkryty pisarz łaciński XIII w. (Rozpr. wydz. filolog. Ak. Um. w Krakowie, t. 58, 1919.

R.: Jan Parandowski. Gaz. Iw. 1920, Nr. 126, 127.

Ganszyniec R. Brata Mikołaja z Polski pisma lekarskie. Poznań 1920.

Birkenmajer A. Studja nad Witclonem. Cz. II i III. Spr. Akad. Um. 1920, z. 7.

Birkenmajer L. A. Mikołaja Kopernika Wybór pism w przekładzie polskim. Kraków 1920. (Biblioteka narodowa S. I. Nr. 15).

R.: T. Sińko, Czas 1920. F. Hoelsck, N. Ref. 1920, nr. 170—171.

Bender G. Heimat u. Volkstum der Familie Koppernigk (Coppernicus). Breslau 1920. (Darstellungen u. Quellen zur schlesischen Geschichte, T. 27).

Kasterska Marja. Les poètes latins-polonais (jusqu'au 1589) Paris 1919.

Kot St. Stosunki Polski z humanizmem szwajcarskim około połowy XVI w. Spraw. Ak. Um. 1920, Nr. 4.

Kot St. Andrzej Frycz Modrzewski. R.: T. Wierzbowski. Prz. Nar. 1920, str. 812.

Windakiewicz St. Skarga i Anglicy. Spr. Ak. Um. 1920, Nr. 4.

Łempicki Dr. Stan. Lwowski poeta — sławnym lekarzem (Szymonowicz) Kur. Iw. 1920, nr. 269, 270 i odb.

Wąsik Wiktor. Sebastian Petrycy z Pilzna. (Z studjów nad historją filozofji w Polsce i dziejami arystotelizmu). Spr. Ak. Um. 1920, Nr. 5.

Kot St. Działalność naukowa i literacka Arona Aleksandra Olizarowskiego. Spr. Ak. Um. 1920, Nr. 5.

Rappaport Edm. Wacław Potocki jako satyryk. Prace hist.-liter. Nr. 14. Kraków-Warszawa 1920.

R.: Czas 1920, nr. 166.

Dobrzyńska-Rybicka. System etyczny Hugona Kolałajna. R.: K. Jaworski. Buch fil. 1919, str. 27.

Archwum Filomatów. Cz. II. Materjały do historii Towarzystwa Filomatów. T. I. wydali Stan. Szpotański i Stan. Pietraszkiewiczówna. Kraków 1920.

Latreille Camille. Le poète polonais Constantin Gaszyński un ami de Victor de Laprade. Paris 1918.

Begey Attille. Action et souvenirs de quelques serviteurs de l'oeuvre de Dieu. Premier cahier. Romuald Januszkiewicz. — Extraits des lettres et documents (1844—1865). Turin 1913.

R.: M. Dubiecki, K. h. 1919, str. 128.

Begey Maria Bersano. Vita e pensiero di Andrea Towiański (1799—1878), con Prefazione di Giovanni Amendola. Milano Libreria Editrice Milanese 1918.

Grabowski Tad. Karol Libelt jako krytyk literacki i polityk (1807—1875). Prz. Nar. 1920, str. 13.

Szafran Józef. Lucjan Siemieński (1807 do 1877). Przew. nauk.-lit. 1920, str. 34—49, 126—144, 222—240, 324—336, 412—428, 514—528.

Karbowlak Antoni. O wartości, naszym znawstwie i badaniu ojczyźnych dziejów nauczania i wychowania. Nauka Polska II, 473.

Wańczura Alojzy. Szkolnictwo w starej Rusi (Osobne odbicie ze Spraw. Ak. Um. Wydz. filolog. za kwiecień 1919).

R.: Stan. Łempicki, Gaz. lw. 1920, nr. 103.

Wańczura Alojzy. Obyczaj „Haszy” w szkole djakowskiej w starej Rusi. Lwów 1920.

R.: Stan. Łempicki, Gaz. lw. 1920, nr. 103.

Karbowlak A. Głos współczesny o szkołach polskich pierwszej połowy 17 w. Prz. ped. 1919, str. 329.

Kot St. Polacy na studjach w Orleanie w XVI i XVII wieku. Spraw. Ak. Um. 1920, Nr. 5.

Petrow Mykoha. Dwa dokumenty do pobutowej istorii Kyjewskiej Mohylańskiej kollegji w XVII st. Zap. Tow. Szew. 123/4.

Seruga Józef Dr. Wspomnienia Kajetana Koźmiana z lat szkolnych w Zamościu. Teka Zam. 1920, str. 74, 118 i odb.

Orsza-Radlińska Helena. Kollątaj jako wychowawca. Warszawa, Lublin, Łódź, Poznań, Kraków.

Halpern Ign. Systemat pedagogiczny Jana Śniadeckiego. Warsz. 1920.

R.: Ign. Chreżanowski, Rzpta 1920, nr. 116.

Janowski Lud. L'instruction publique en Pologne après les partages Extrait de l'Aigle Blanc. Lausanne 1916.

Barwliński Bohdan. Prezczeta uniwersytetu im. Franca I. u Lwowi. Zap. Tow. Szewcz. Tom 125, str. 1—41.

Kozłowska Studnicka J. Wskrzeszenie uniwersytetu wileńskiego w wyobraźni Murawiewa-Wieszcziela. Szkoła Pol. Wilno 1920, str. 11.

Hahn W. Uniwersytet wileński. Muzeum 1920, str. 33.

Rygter Henryk J. Projekty organizacji szkolnictwa w 1807 r. Tymczasowe przepisy szkolne z 1797. Nakł. Tow. Wyd. „Książka Polska”. Warszawa 1919.

Handelsman Marcell dr. Założenie uniwersytetu w Warszawie, w setną rocznicę jego inauguracji. Odczyt wygłoszony 11 maja 1918 roku, w pałacu Kazimierowskim. Zamość 1919.

Laubert M. Preußen und die Krakauer Bildungsanstalten nach dem Warschauer Novembraufstand. Schlesische Geschblätter 1920, str. 10—14.

Rowid Henryk. Podstawy pedagogiki Trentowskiego. Lwów-Warszawa 1920.

Obalska Marie. L'Hôtel Lambert et l'Institut polonais. La Pologne 1920, str. 772.

Beck Adolf. Z pierwszych czasów istnienia Wydziału lekarskiego. Osobna odb. z Pamiętnika jubil. Wydz. lek. Lwów 1920.

Bruchnalski Kazimierz. Obraz szkolnictwa ludowego w 12 powiatach Galicji w okresie 5 lecia 1909—1914. Odbitka z Czasopisma pedagog. Rocznik VII. Lwów 1920.

Michał Mendys, Kazimierz Tyszkowski.